

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МАГНІТНО-РЕЗОНАНСНОЇ ТОМОГРАФІЇ ПРИ СИНДРОМІ МЕДІОПАТЕЛЯРНОЇ СКЛАДКИ.

Коструб О.О., Смірнов Д.О., Блонський Р.І., Котюк В.В., Подік В.А., Вадзюк Н.С., Дідух П.В.

ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України», Київ, Україна

Вступ. Магнітно-резонансна томографія (МРТ) забезпечує найкращу та одночасну візуалізацію м'яких тканин, дозволяє визначити всі елементи колінного суглоба, що неможливо при застосуванні інших методів променевої і непроменевої діагностики, з мінімальним об'ємом протипоказань для досліджуваного.

Комплексне використання діагностичних методик дозволяє значно корисніше та ширше використати можливості променевих методів дослідження в діагностиці ушкоджень колінного суглоба. Попри те, що діагностична цінність кожного з методів є безперечною, проблема діагностичної інформативності кожного з методів у порівнянні з іншими, а також питання переваги в кожному конкретному з випадків, враховуючи дорожнечу комплексного обстеження, залишається на сьогодні актуальним.

Тому метою даного дослідження було удосконалити діагностику при синдромі медіопателлярної складки колінного суглоба шляхом впровадження паралелей інвазивного (артроскопічного) та неінвазивного (магнітно-резонансної томографії) методів дослідження.

Матеріали та методи дослідження. Проведено комплексне дослідження 68 колінних суглобів (КС) у 34 пацієнтів з гострою та хронічною травмою КС віком від 26 до 69 років. Були обстежені 34 лівих колінних суглобів (50,0%) та 34 правих колінних суглобів (50,0%) у 20 чоловіків (58,8%) та 14 жінок (41,2%).

Всі хворі проходили обстеження та лікування в Держаній установі «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» в період з 2012 по 2017 рік.

Клінічна картина на момент обстеження виявлялася скаргами на біль в колінному суглобі, клінічною та механічною блокадою. Клінічна блокада характеризувалася різким обмеженням руху в суглобі за рахунок вираженого больового синдрому, тоді як механічна - за рахунок утиснення в суглобовій щілині ушкоджених внутрішньосуглобових зв'язкових і хрящових структур. У пацієнтів, обстежених в гострий період травми (до 10 днів), переважав сильний біль та розлади функції колінного суглоба, збільшення його в об'ємі, згладженість контурів. Пальпаторно визначалися позитивний тест медіопателлярної складки, розгинальний тест, холдинг-тест, ротаційно-вальгусний тест.

Усім пацієнтам виконане рентгенологічне, ультразвукове, магнітнорезонансне та артроскопічне дослідження.

Рентгенографія КС виконувалася на апараті РУМ-20 в двох проекціях: прямій задній та бічній зовнішній.

МРТ проводилася на магнітнорезонансному томографі MAGNETOM Siemens Avanta SQ 1,5T з котушкою Kneefood та імпульсними послідовностями T1/TSE, T2/TSE, PD/W в коронарній, сагітальній та трансверсальній проекціях. Досліджувалися такі структури, як жирове тіло Гоффа, меніски, зв'язки, суглобовий хрящ, суглобові поверхні, проводилась верифікація крайових остеофітів та рідини в порожнині суглоба.

Артроскопію КС проводили артроскопом (оптика 25, d=4,0 мм). Діагностичну артроскопію виконували при рідинному заповненні суглоба через спеціальні артроскопічні входи: 1) антеролатеральний; 2) антеромедіальний; 3) верхньопателлярний латеральний. Маніпуляції проводилися під спинномозковою анестезією. Під час артроскопії оцінювали стан жирового тіла Гоффа, зв'язок, гіалінового хряща, менісків, контури кісток та додаткові утворення.

Для оцінки ефективності МРТ в діагностиці синдрому медіопателлярної складки були вчислені стандартні показники інформативності діагностичних тестів. Використовувались істинопозитивні (патологія, виявлена при МРТ-обстеженні, співпадала з виявленою під час

артроскопії), істинонегативні (патологію, не виявлену під час МРТ-обстеження, не було виявлено під час артроскопії), хибнопозитивні (патологію виявлено при МРТ-обстеженні, проте не діагностовано під час артроскопії) та хибнонегативні (патологію не було виявлено при МРТ-обстеженні, проте встановлено під час артроскопії) дані. На основі отриманих результатів розраховані чутливість, специфічність, точність тесту, прогностична цінність негативного тесту, прогностична цінність позитивного тесту. З метою забезпечення статистичної обробки використовувався пакет програм Excel 2010.

Результати дослідження. Головними причинами травм у проведеному дослідженні були: удар із зовнішньої сторони колінного суглоба (13 чол., 38,2%), удар із внутрішньої сторони колінного суглоба (10 чол., 29,4%), падіння на передню поверхню суглоба (5 чол., 14,8%), надмірне згинання або розгинання в колінному суглобі (6 чол., 17,6%) При надходженні всі хворі пред'являли скарги на біль у вентральній поверхні колінного суглоба, обмеження розгинання відмічено – у 24 хворих (70,6%) хворих. Блок колінного суглоба спостерігався у 12 (35,3%) пацієнтів. Ізольований шелф-синдром відмічено у 20 хворих (58,8%) від загальної кількості хворих з цією патологією, в поєднанні з ушкодженням внутрішнього меніска у 14 (41,2%) пацієнтів, склероз тіла Гоффа відмічений у 5 (14,7%) пацієнтів. При цьому, розподіл пацієнтів за клінічними стадіями шелф-синдрому, залежно від ступеню морфологічних змін медіопателлярної складки представлений на рис. 2.

Як бачимо, I стадія шелф-синдрому, що проявляється в потовщенні, набрякості, гіперемії медіопателлярної складки, з напругою її вільного краю та відсутності судинного малюнка, відмічено у 8,8% хворих (3 чол.)

II стадію, що характеризується значним ущільненням медіопателлярної складки, повною відсутністю судинного малюнка, ворсиноподібною гіпертрофією, фіброзом і розм'якшенням суглобового хряща медіального виростка в місці контакту зі складкою, відмічено у 26,4% (9 чол.) обстежених.

При III стадії до вищеперелічених ознак можна додати разволокнення вільного краю патологічної складки, значне ушкодження хряща медіального виростка стегна аж до субхондральної пластинки. Цю стадію верифіковано у 64,9% (22 чол.) пацієнтів.

Для аналізу ефективності МРТ у верифікації синдрому МПС були розраховані такі показники, як чутливість, специфічність, точність тесту, прогностична цінність негативного тесту, прогностична цінність позитивного тесту.

Зокрема, встановлено, що чутливість МРТ-дослідження при діагностиці гіпертрофії МПС складає 88,2%, з високим ступенем специфічності – 97,1%, прогностичної позитивної та негативної цінності – 96,7 та 89,2%. Загальна діагностична цінність МРТ у верифікації шелф-синдрому склала у власному дослідженні 92,7%. Дані МРТ співставлялись з результатами артроскопії, діагностична цінність, чутливість та специфічність якої складала 100,0%.

Висновки. Таким чином, у проведеному дослідженні було розглянуто особливості клінічної діагностики та можливості магнітно-резонансної томографії при синдромі медіопателлярної складки колінного суглоба. Встановлено, що:

1. Найчастішими причинами розвитку шелф-синдрому є бічні удари із зовнішньої (38,2%) або внутрішньої (29,4%) сторони колінного суглоба.

2. Ізольований шелф-синдром діагностується у 58,8% хворих, в той же час у 41,2% пацієнтів він перебігає в поєднанні з ушкодженням внутрішнього меніска.

3. Найчастішою причиною звернення за медичною допомогою було наявність III стадії шелф-синдрому - 64,9% обстежених.

4. Діагностична цінність МРТ при синдромі медіопателлярної складки є високою та складає 92,7%, проте варіює залежно від клінічної стадії даної патології, з найвищою цінністю 97,7% при III стадії, найнижчою - 66,7% за наявності стадії I.